

MARIA GRUND KUOLEMANSYNTI

Suomentanut Kari Koski

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Ruotsinkielinen alkuteos *Dödssynden*

© Maria Grund, 2020

First published by Modernista, Sweden

Published by arrangement with Partners in Stories, Sweden

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2020

ISBN 978-951-1-37673-6

Printed on *BriteBook* by Stora Enso, 70 gsm.

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

4041 0037
Painotuote

Sumu kietoutuu hänen ympärilleen. Pehmeä sammal tuuppaa poikaa ylöspäin, eteenpäin. Se auttaa uhmaamaan piikkejä, jotka repivät ihon naarmuille, ja oksia, jotka kurkottavat kohti hänen silmiään ja hiuksiaan. Paljaat sääret ja jalat tuntuvat sietämättömän kylmiltä. Ilman alushousujen suojaa vesakon piiskansiimat olisivat kaataneet hänet jo aikoja sitten.

Hän juoksee yhä kovempaa ohi tuulenkaatojen, ohi mäntyjen ja lahoavien saarnien ryteikön. Hän rynnistää, hän syöksyy eteenpäin. Sydän lyö yhä kiivaammin, kunnes se melkein peittää alleen kivun ja takaa-ajajien äänet varjoissa.

Ellei kuoppa olisi avautunut, tarttunut häntä jalasta ja kaatanut hänet maahan, hän olisi ehkä voinut päästä pakoon. Mutta kun kasvot iskeytyvät sammalen peittämään kiveen, ruumis leviää kuin risti ja silmät kääntyvät sisäänpäin, hän kuulee heidän lähestyvän:

”Kuolema sudelle, kuolema sudelle, kuolema sudelle...”

I.

Sanna Berling katselee ympärilleen tyhjässä, palaneessa huoneessa. Auringonvalo tihkuu ruskeana ja likaisena suolan ja pölyn peittämistä ikkunoista. Nieluun hiipii pinttyneen savun katku, johon sekoittuu homeen lemua. Huone tuntuu aina vain pimeämmältä joka kerta kun hän palaa tänne. Ehkä se johtuu puista, jotka ovat päässeet kasvamaan vapaasti pihassa, ehkä se on loputtomasta väsymyksestä johtuvaa näköharhaa.

Hän sipaisee varovasti sormillaan seinän mustunutta pintaa. Hälvenevän noen alta erottuu kulunut lastenhuoneen tapetti. Hän sulkee silmänsä, laskee kätensä ja kuljettaa sitä seinää pitkin kävellessään ovelle. Ovenkarmille tultuaan hän pysähtyy, kuten aina, puuhun raapustetun kaiverruksen kohdalle. Hän seuraa sormenpäillään lapsenomaisia kirjaimia: ”HÄIVY”.

Kun hän astuu ulos talon pariovista, pikkulintujen parvi lehahtaa ilmaan suuresta pihapuusta, joka tekee kuolemaa. Ilma täyttyy niiden siiveniskuista, kun ne kaikkoavat kuin pakoon myrskyä.

Hänen edessään levittäytyy avara maisema. Koko tämä osa saaresta – alkaen ympäröivistä pelloista ja niityistä, jotka viettävät tielle, kohti kirkkoa ja edelleen kohti karua rantatöyrästä – on autio. Matkapuhelin soi. Hän vastaa ja kuuntelee toisessa päässä puhuvaa ääntä.

”Olen nyt täällä”, hän sanoo. ”Älä suostu. Minä en myy. En vielä.”

Vastustus on äänekkästä, mutta hänen ilmeensääkään ei värähdä, kun hän menee mustalle Saabilleen. Kun hän lähtee liikkeelle, talo häämöttää taustapeilissä aivan kuin katselisi häntä kärven-tyneinä tuijottavista ikkunoistaan.

Autoradiossa rätisee aluehallinnon edustajan ääni:

"... viime vuosien kovat leikkaukset ja kipeät päätökset ovat tuoneet alueelle vakavia sosiaalisia haasteita ja heikentäneet turvallisuuttamme monin tavoin. Silti niillä ei ole vielä kukaan saatu budjettia tasapainoon... Meidän on yhdessä saatava aikaan lisää säästöjä sulkematta silti enempää asuinyksiköjä, laitoksia tai muita tärkeitä toimintoja, joilla tuetaan yhteiskunnan syrjäytyneiden ja heikossa asemassa olevien kasvavaa ryhmää..."

Hän sulkee radion, panee päälle vanhan CD-soittimen ja kiihdyttää. Kaiuttimista jyrähtää Robert Johnson and Punchdrunksin "Rabbia Fuori Controllo" samalla kun yksittäisiä taloja ja mökkejä vilahtaa ohi. Niittyjä, peltoja ja synkkiä metsiköitä. Sitten näkyviin tulee saaren pieni keskustaajama, jonka jälkeen hän ajaa lopulta teollisuusalueelle. Hänen edessään näkyy halkeillutta asfalttia ja kontteja sekä niiden vierellä piikkilangalla vahvistettuja korkeita aitoja.

Nuori mies yllään puhvihihainen leninki, jossa on valtava kaulus ja isot olkatoppaukset, sätkii paikallaan liikennevaloissa. Häneltä puuttuu toinen kulmakarva, ja toinen on maalattu tussilla otsan puoliväliin. Jaloissa hänellä on likaiset uimakengät, ja aina kun hän laskee oikean jalkansa maahan, hän värähtää kuin haavoittunut koira. Kun Sanna ajaa ohi, mies näyttää rentoutuvan hetkeksi. Hän katsoo Sannaa arasti mutta tunnistaen. Sanna hidastaa vauhtia, penkoo jotain takapenkiltä, veivaa ikkunan auki ja heittää miehelle villapaidan. Tämä kietaisee sen kiireesti ympärilleen ja mutisee jotain, ehkä "kiitos".

Sanna ajaa pienemmälle soratielle ja köröttelee ohi tontin, jolla on asuntovaunuja ja telttoja. Koira haukkuu jossain pimeässä, kun hän kääntyy oikealle huomaamattoman kyltin kohdalla, jossa lukee ”Varasto ja Autotalli”.

Ovi rasahtaa ja kitisee osuessaan betonilattiaan. Sanna napsauttaa päälle nurkassa kököttävän lampun, ja pehmeä valo lankeaa telttavuoteelle, jolla on peitto ja tyyny. Sängyn yllä katto on matalammalla kuin muualla autotallissa, missä Saab seisoo pysäköitynä hieman vinoon avain virtalukossa.

Hän viskaa tuolille pari laskua ja muutaman mainoksen, kiskoo päältään lyhyen mustan villakangastakin, pudottaa sen lattialle ja riisuu sitten housut jalasta. Sitten hän ottaa naarmuuntuneet kuulosuojaimet ja panee ne korvilleen.

Hän laskee autotallin avaimet ja poliisin virkamerkin retkeilypöydälle, joka toimii myös yöpöytänä. Ne kalahtavat pöydällä lojuvaan esineeseen, pieneen pyöreään käsipeiliin, jossa lukee ”Erik”. Sitten hän ottaa läpipainolevyn, jossa on pieniä violetteja tabletteja. Hän ottaa siitä kolme kämmenelleen ja nakkaa ne suuhunsa.

Katse muuttuu poissaolevaksi, uniseksi, lähestulkoon kuolleeksi, kun hän käy telttasängylle makaamaan.

”Minä tulen”, hän kuiskaa ja ottaa pimeyden vastaan.

Pienen päivystävän apteekin soittokello kilahtaa kimakasti, kun Eir Pedersen astuu kynnyksen yli. Hän liikkuu nopeasti ja hie-
man etukenossa, valppaat silmät täynnä kiivasta energiaa. Kun hän avaa vartalonmyötäisen nahkatakkinsa ja vie käden povitas-
kuun, hän huomaa kuinka apteekkari tarkastelee häntä tiskin ta-
kaa. Hienovaraisesti mutta huolissaan. Eir tunnistaa katseen, hän on jo tottunut. Tässä vaiheessa hän on melko varma siitä, että

valkotakkisella naisella on toinen käsi hälytysnapilla. Hän voisi sanoa naiselle jotain laukaistakseen tilanteen mutta ei jaksa vaan menee vain tiskille ja laskee sille kaksi henkilökorttia. Hän naputtaa toista kevyesti etusormellaan.

”Tällä nimellä pitäisi olla resepti tabletteina ja liuoksena. Minä ottaisin liuosta.”

Apteekkari tarkastaa henkilöpaperit, naputtelee jotain tietokoneeseensa ja katsoo sitten Eiriä alta kulmien.

”Eikö sitä löydy?” Eir kysyy. ”Onko jokin vialla? Sillä jos on, voit soittaa...”

”Ei, ei tässä mitään”, nainen vastaa kiireesti ja katoaa taustalla näkyvien laatikoiden ääreen.

Eir katselee ympärilleen pienessä huoneessa. Kaikki on siististi omilla paikoillaan. Kauniit vanhat kivilattiat kiiltävät puhtautaan, ja valaistus on apteekkiin epätavallisen lämmin. Ne apteekit, joihin hän on mantereella tottunut, ovat kuin isoja klinisiä kontteja, joissa on loisteputket katossa ja hyllyt tupaten täynnä tavaraa. Täällä on sen sijaan vanhan karkkikaupan hohdetta ja tuntua.

”No niin”, apteekkari keskeyttää hänen ajatuksensa. ”Saako olla jotain muuta?” Hän panee metadonipullon pussiin ja ojentaa sen Eirille.

Eir vilkaisee summan näytöltä ja maksaa. ”Pääseekö täältä Korsparkeniin lyhyempää reittiä kuin raviradan kautta?”

”Tarkoitat varmaan *Korsgårdenia*?” apteekkari korjaa.

”Kyllä, juuri sitä.”

”Kun tulet torille, mene mäkeä ylös suoraan eteenpäin. Kehämuurin jälkeen seuraat sitten pääkatua ja lähdet urheilukentän poikki suljetun jäähallin kohdalta.”

”Okei, kiitos.”

Eir menee ovelle.

”Menisin silti raviradan kautta”, apteekkari sanoo hänen peräänsä. ”Tähän aikaan päivästä.”

Syyspimeällä muurien ympäröimässä pienessä kaupungissa on hiljaista. Kujat kiemurtelevat kuin käärmeet rinteessä avautuvan torin ympärillä. Mukulakivet ovat kosteita, ja jokunen itsepäinen lehti hohtaa hämärän keskellä puutuneissa ruusupensaissa.

Alkaa sataa. Eir on aina pitänyt myrskyistä, ne tuntuvat vapauttavilta ja rauhoittavilta. Hyvänolontunne huokuu syvältä selkäytimestä. Mutta tällä kertaa sadetta saadaan vain muutama pisara, sitten se taas lakkaa.

Ympäristö muuttuu heti kauniisti valaistun kehämuurin ulkopuolella. Teljettyjä liiketiloja tulee vastaan yhä useampia, ja sitä mukaa kuin hän kulkee ohi hylättyjen autojen ja töherrysten peittämien liikennemerkkien, kadut käyvät yhä autiommiksi. Hän oikaisee keskeneräisen tietyömaan ja urheilukentän poikki ja saapuu sitten rähjäiselle asuinalueelle, jolla on vanhoja rivitaloja ja sokin sokin ahtaasti rakennettuja, matalia vuokrataloja. Unohdettuja puutarhakalusteita lojuu siellä täällä pitkin pihoja, ja roskatynnyrit pursuavat jätteitä. Kauempana kadulla kaksi nuorta tyttöä töhrii juuri autotallin ovea spraymaalilla.

Toinen heistä kohottaa katseensa, kun hän lähestyy, kääntää sitten välinpitämättömästi selkensä ja jatkaa spreijaamista. Autotallin ovesta lukee paksuin, räikeän vaaleanpunaisin kirjaimin ”KUOLE”.

”Asutteko te täällä?” Eir kysäisee rauhallisesti.

”Mitä?” tyttö puuskahtaa. Hänellä on korpinmustat kiharat, isot renkaat korvissa ja pääkallo tatuoituna kaulaan.

Eir panee metadonipussin povitaskuun ja vetää takin vetoketjun kiinni.

”Onko tuo *teidän* autotallinne?” hän kysyy.

Tytöt katsahtavat toisiinsa ja arvioivat tilannetta. ”Joo, se on *meidän* autotalli”, toinen sanoo.

Eir ottaa puhelimensa esiin, mutta kun hän napsauttaa sitä, akku lopahtaa. Hän huokaisee voimattomana. ”Eli jos menen tuonne soittamaan ovikelloa, teidän mutsi avaa?”

Toinen tytöistä, laiha ja treenattu, jolla on paljaaksi ajeltu pää ja iso lohikäärme painettuna paidanhihaan, lähtee kiertelemään hänen ympärillään. Eir huomaa syrjäsilmillä, että hän on ottanut esiin veitsen mutta pitelee sitä piilossa ranteen takana.

”Sun on parasta unohtaa koko juttu, jos et halua turpaan, helvetin...” hän sähähtää samalla kun astuu askeleen lähemmäksi.

Eir lopettaa lauseen iskemällä häntä kyynärpäällä kasvoihin. Tyttö horjahtaa taaksepäin, pudottaa veitsen ja pitelee nenäänsä. Silloin pääkallotyttö hyökkää Eirin kimppuun ja kiskaisee häntä taaksepäin. Eir saa iskun suuhunsa, mutta saa sitten otteen tytön käsivarresta ja paiskaa tämän kumoon, niin että tyttö lyö päänsä jalkakäytävän reunaan.

”Multa murtui helvetti nenä...”, lohikäärmetyttö puuskahtaa kadun toiselta puolen.

Eir kääntyy katsomaan, tyttö seisoo etukenossa ja painaa paitaansa nenää vasten.

”Sä olet saatana ihan hullu...” tyttö vaikeroi.

Eir tarttuu häntä tiukasti käsivarresta ja ryhtyy juuri kiskomaan häntä jalkakäytävälle, kun pääkallotyttö singahtaa takapäin suoraan kohti. Tällä kertaa tyttö huitoo vimmatusti maali-tökillään. Eir kumartuu ja saa otteen hänen kiharoistaan. Sillä välin lohikäärmetyttö on siepannut taas veitsensä, mutta Eir tarttuu häntä ranteesta, veitsi tipahtaa maahan ja Eir potkaisee sitä niin, että se katoaa auton alle.

Hän retuuttaa lohikäärmetyttöä asfalttia pitkin autotallin ovelle mutta huomaa että häntä tarkkaillaan. Verhojen takana

pimeässä talossa autotallin vieressä seisoo nuori tyttö, samanikäinen kuin tytöt, joiden kanssa hän juuri tappeli. Valot syttyvät, ja näkyviin tulee aamutakkiin sonnustautunut vanhempi nainen.

Nainen hätistelee tytön pois ja soittaa matkapuhelimellaan johonkin numeroon. Huulten liikkeestä näkee, että hän pyytää päästä puhumaan poliisin kanssa samalla kun vilkuilee kadulle katse levottomana harhaillen.

Eir suoristautuu, vetää syvään henkeä ja yrittää rauhoittua. Hän pyyhkäisee veren haljenneelta huuleltaan, panee kädet taskuihin ja jatkaa matkaa.

2.

Seuraavana aamuna huurre peittää maan ohuena kalvona, kun Sanna ajaa vanhalle kalkkilouhokselle saaren itäosaan.

Vesi levittäytyy turkoosina ja tyynenä valtavassa kraatterissa. Sen reunalla seisoo ambulanssi, pelastustoimen avovalavapaku ja poliisiauto, jonka ovet ovat auki. Pelastushenkilökunta taittelee märkäpukunsa kokoon sulloakseen ne avolavapakun tavaratilaan. Paareilla makaa tyttö avatussa ruumispussissa. Joku sulloo hänen pitkät punaiset hiuksensa varovasti pussin sisään.

Sanna pysäyttää auton ja astuu ulos. Maa tuntuu kovalta hänen buutsiensa alla, ja juurten ja kivien seassa on joka puolella kaninkoloja. Siellä täällä lojuu uimarien jättämiä roskia. Muovisia ruokailuvälineitä, jäätelöpapereita ja rikottu tyhjä viinipullo. Hän kuulee meren kuohuvan kivisiä rantoja vasten muutaman kilometrin päässä kuten lähes kaikkialla saarella.

Kalkkilouhos on suosittu uintipaikka. Verrattuna pitkiin ja mataliin merenlahtiin, joiden rannoilla kuhisee väkeä, tänne on helppo sukeltaa vilvoittelemaan. Tähän aikaan vuodesta paikka on kuitenkin autio ja tyhjä. Maassa lojuvien roskien lisäksi ihmisen läsnäolosta kertovat vain ruosteiset uimatikkaat ja pari pientä pukukoppia metsikön takana.

Sanna katselee allapäin paareilla makaavaa ruumista. Kauempaa se näyttää pieneltä ja laihalta, jalkaterät töröttävät kuin kuolleella linnulla.

Rikoskomisario Bernard Hellkvist nousee autostaan ja vilkaisee häntä. Sanna muistelee, kuinka ärtyneeltä tämä kuulosti puhelimesta. Hän on aina ollut aamuisin hirveän huonolla tuulella, eikä tämä aamu ole mikään poikkeus. Pitkänä, leveäharteisena ja vanterana hän käyskentelee edestakaisin käsivarret kiidottuina vartalon ympärille pysyäkseen lämpimänä. Jänteivät huulet pumpppaavat suupielessä roikkuvasta savukkeesta viimeisetkin nikotiinin rippeet, kunnes hän pudottaa natsan maahan. Hän näyttää koko ajan krapulaiselta niin kuin aina. Nyt silmät kapenevat, hän tihrustaa Sannaa ja nyökkää lyhyesti ”hyvää huomenta”.

”Ja vielä sunnuntaina”, hän sanoo. ”Olisin mennyt tänään katsomaan matsia.”

”Missä muut ovat?” Sanna kysyy.

”Jon oli täällä mutta lähti jo. Eipä täällä ole juuri muuta tehtävää. Ei olisi pitänyt soittaa sinulle, eihän sinun olisi tarvinnut tulla. Mutta ennen kuin ongimme tytön ylös, en voinut olla varma siitä, oliko se itsemurha.”

”Ei minulla ollut muutakaan tekemistä.”

Bernard hymyilee hänelle ja vilkaisee sitten puhelimen kelloa.

”Tiedetäänkö kuka hän on?” Sanna kysyy.

”Hänen nimensä on Mia Askar. Neljätoista vuotta, olisi pian täyttänyt viisitoista. Niin, virallisesti häntä ei ole tunnistettu, mutta äiti kävi asemalla muutama päivä sitten. Ilmoittamassa tytön kadonneeksi. Hänellä oli mukanaan valokuva, ja hän kuvaili tyttärensä aika yksityiskohtaisesti. Siksi tiedän että hän se on. Helvetin itsekkäitä nuoria nykyään.”

Sanna luo häneen ankaran katseen.

”Okei okei”, hän sanoo. ”Anteeksi. Mutta saa sitä kai vähän vihainen olla? Poika on sentään nuorin lapsenlapsista, ja kyseessä vieläpä ensimmäinen vieraspeli.”

”Kohta pääset katsomaan kaikki päivät jalkapalloa. Nythän siihen on enää pari viikkoa.”

”Tiedetään. Eivätkä ne voi kulua liian nopeasti.”

Sanna huokaisee. ”Entä rikospaikkatutkijat?” hän kysyy.

”Sehän on itsemurha.”

”Mutta ovatko he tulossa?”

”He ovat pohjoisessa. Murto jossain armeijan vanhoissa tiloissa. Ja vaikkei niillä olisikaan töitä, tiedät yhtä hyvin kuin minäkin, etteivät ne enää tule tällaisen paskan takia.”

Sanna nielee ärtymyksensä. Bernardilla on tapana kutsua itsemurhia ”paskaksi”. Ehkä siksi, että ne ovat tulleet saarella aina vain yleisemmiksi, tai siksi ettei poliisi nykyään tee muuta kuin ”lakaisee sivuun ja kuskaa pois”.

”Jos tosiaan haluat ruveta riitelemään niiden kanssa, jotta ne tulevat...” Bernard sanoo uhmakkaasti.

”Käsiin?” Sanna ojentaa kätensä katsomatta häneen.

Bernard ottaa autosta laatikon ja nappaa sen Sannalle. ”Miten helvetissä meinaat pärjätä ilman minua?” hän virnuilee.

Sanna ei vastaa. Bernard kohentaa leveäuraisten vakosamettihousujensa kulunutta vyötä ja kävelee hänen perässään parien äärelle.

”Joku oli ulkoiluttamassa koiraansa ja löysi hänet”, hän kertoo. ”Tyttö kellui tuolla syvimässä kohdassa. Ukko pelästyí puoli-kuoliaaksi. Luuli näkevänsä vedenneidon.”

”Asuuko hän lähistöllä?”

”Ei. Eihän tässä lähellä asu ketään. Mies kertoi ajavansa tänne silloin tällöin kävelyttämään koiraan.”

Paareilla makaavalla tytöllä on yllään pelkät kuluneet farkut. Lainehtivat punaiset hiukset ovat takertuneet poskia, olkapäitä ja rintoja vasten ja näyttävät melkein ylimääräiseltä ihokerrokselta. Tytön olemuksessa on jotain rauhallista. Elleivät huulet sinertäisi

ja varpaat törröttäisi kouristuksenomaisesti ojossa, voisi luulla että hän on sikeässä unessa.

Sanna pukee käsiin kätteen, menee ruumiin luo ja katselee tytön käsiä. Ei naarmun naarmua, kynnet ovat puhtaat ja siististi leikatut. Hän kääntää varovasti ranteita ja huomaa viiltohaavat.

”Hei, sinäkö kieltäydýt taas isosta tarjouksesta?” Bernard kysyy. ”Niin, Jonin siskohan on töissä siinä uudessa välittäjäfirmassa”, hän jatkaa kun Sanna ei vastaa. ”Joten kaikki tietävät, ettet taaskaan huolinut miljoonien tarjousta talosta...”

”Porukka puhuu liikaa.”

”Voi olla. Mutta eikö silti tuntuisi aika hienolta?”

Sanna vilkaisee häntä ärtyneenä.

”Siis päästää irti.”

”Minä olen päästänýt irti.”

”Niin, vaikka tiedät kyllä että vieläkin...”

”Minulla on kaikki mitä tarvitsen”, Sanna keskeyttää.

Bernard siristelee silmiään kelmeässä auringonvalossa. ”No, tiedät kyllä mitä minä tuumin”, hän sanoo.

Tytön ranteissa on suorat ja syvät viillot. Yhdessä haavassa on jotain ruosteen näköistä, mutta kun Sanna koskettaa sitä, se murenee kuin hiekka.

”Kohta on Erikin syntymäpäivä”, hän sanoo ja huomaa, että Bernardin ilme synkkenee.

”Niin, aivan. Hänkö olisi täyttänýt neljätoista?” Bernard yrittää.

”Viisitoista.”

Bernard hymyilee kömpelösti. Sanna asettaa tytön kädet varovasti ruumiin vierelle.

”Puhuttiin aina, että opetettaisiin Erik ajamaan mopolla siellä tilalla, niin että hän saisi kortin syntymäpäiväksi”, hän kertoo. ”Patrik vieläpä osti sellaisen Dakotan, kun poika syntyi, ja kunnosti sen itse.”

”Puch Dakotan? Sehän on klassikko.”

Sanna ei sano enää mitään.

Bernard yrittää uudelleen: ”Niin, tiedän että se on ihan hirveää. Mutta kuule, ei hän palaa takaisin. Ei hän eikä Patrik. Ethän sinä ole hirveän vanha etkä mitenkään susiruma, kyllähän sinä vielä voit tavata jonkun. Etkö usko, että sitä poikasikin olisi halunnut? Että jatkaisit elämääsi?”

Sanna tarkastelee yhä tytön ruumista sanomatta sanaakaan.

”Yksi asia ainakin on varma”, Bernard jatkaa. ”Ei hän enää ole siinä talossa. Jos yrität pitää heistä kiinni takertumalla taloon, se on pelkkää valhetta. Jos minulta kysyt, tee itsellesi palvelus ja myy. Jatka elämääsi.”

Sanna tutkii tytön kasvoja mutta ei näe merkkiäkään väkivallasta. Sitten hänen katseensa kulkeutuu maahan heidän ympärillään. Ei mitään, ei edes ainuttakaan hyönteistä.

”Löysittekö partaterää tai millä hän sitten tekikään sen?”

Bernardia alkaa suututtaa. ”Enää ei ole mitään tehtävissä. Paitsi paperityöt, ja sitten pitää kertoa perheelle. Ellet sitten halua itse sukeltaa etsimään partaterää?”

Pelastuslaitoksen mies lähestyy mutta jää seisomaan hieman epä tietoisena siitä kenen puoleen kääntyisi.

”Mitä nyt?” Sanna kysyy.

”Halusin vain sanoa, että jätettiin tuo tuohon.” Hän osoittaa tytön tukkaa.

Punaisina lainehtiviin hiuksiin on sotkeutunut pätkä karkeaa narua. Paksu naru on tiukkaan punottua puuvillaa, jonka sisällä kulkee jokin mustan kuminauhan näköinen. Vaikka narunpätkä on vain muutaman kymmenen senttimetrin pituinen, se on takertunut lujasti kiinni niskahiuksiin.

”Tarkoitan vain, että suurin osa pinnalla kelluvasta töhkästä, niin kuin levät ja roskat ja sen sellaiset, varisee yleensä pois kun

ongitaan nuo ylös”, hän jatkaa. ”Mutta tämä on lujassa. Ja täällähän ei ole rikospaikkatutkijoita, niin että...”

”Niin, tästä teidän ei tarvitse välittää”, Bernard sanoo.

”Näittekö mitään mistä naru voisi olla?” Sanna kysyy.

”Ei nähty”, pelastuslaitoksen mies vastaa. ”Mutta tuollahan lil-luu jos jonkinlaista roskaa. Eli se voi olla melkeinpä mistä tahansa.”

”Kiitos”, Sanna vastaa. ”Onko ruumisauto tulossa?”

”On.”

”Ruumiinavaus on kyllä ajan ja resurssien haaskausta”, Bernard jupisee, kun pelastuslaitoksen mies kiiruhtaa matkoihinsa.

”Tiedät kyllä, että se tehdään aina tällaisissa tapauksissa.”

Bernard vilkaisee tytön lonkkaa. Joku on kirjoittanut farkku-jen kauluksen tuntumaan iholle numeron 26. Sinisellä, mutta väri on haalistunut aivan kuin olisi ollut siinä pitkään. Tai sitten joku on yrittänyt hangata sen pois.

”Sanooko se sinulle mitään?” Sanna kysyy.

Bernard pudistelee päätään. ”Mutta näyttää kuin se olisi tehty tussilla. Lapsenlapsilla on tapana töhriä itseään niillä heti kun saavat sellaisen käsiinsä, ja huonolla tuurilla väri ei lähde sitten millään. Se kestää jopa 95 asteen pesua. Hänkin on varmaan puu-hannut jotain sellaista.”

Sanna kääntää taas tytön käsiä. ”Hän ei tehnyt sitä itse.”

”No kyllä teki”, Bernard sanoo kyllästyneenä. ”Hän viilsi ran-teensa auki. Näkeehän sen. Anna jo olla.”

”En minä sitä tarkoittanut. Tarkoitin ettei hän kirjoittanut tuota itse.”

Hän menee tytön jalkojen ääreen. Bernard seuraa häntä.

”Joku toinen kirjoitti sen, joku joka seisoi hänen edessään.”

”Okei, okei...” Bernard sanoi. ”Varmaan hänellä on ollut joku poikaystävä tai kaveri joka teki sen. Mutta silti, edelleenkin päivänselvä itsemurha.”

”No, ollaanko nyt valmiita?” hän jatkaa, kun Sanna ei vastaa.

”Onko Ekenille kerrottu?” Sanna kysyy.

”On.” Bernardin kasvoille ilmestyy ilkikurinen hymy. ”Hän oikein riemastui, kun herätin hänet kertoakseni teinin itsemurhasta.”

”Tiedät kyllä että hänelle pitää soittaa.”

”Hänellä on viimeinen lomaviikko. Hän on jumaliste kymmenentuhannen kilometrin päässä.”

”Sielläkin taitaa olla puhelimia.”

”Hänhän palaa parin päivän päästä. Ei hän kumminkaan voi tehdä nyt yhtään mitään.”

Sanna ei vastaa. Ernst ”Eken” Eriksson on heidän esimiehensä. Rakastettu. Pelätty. Kunnioitettu. Vuosi sitten hän sairastui nivelrikkoon, palasi töihin, mutta jotkin liikkeet tuottavat yhä vaikeuksia. Nyt hän on lähtenyt lomalle lämpimään lievitämään vaivojaan, ensimmäiselle kunnon vapaalleen yli kymmenen vuoteen. Oikeastaan heidän pitäisi hänen poissa ollessaan antaa komento jollekulle mantereen poliisiviranomaisista, mutta kukaan ei toimi niin.

”Okei”, Bernard sanoo ja hymyilee väsyneenä. ”Mitäs sanot, eiköhän hoideta vielä se mitä on pakko, niin ehditään sitten viettää vielä vähän sunnuntaitakin?”

Hän on masentava näky, Sanna tuumii. Sameat silmät ja roikuvat posket. Hän haluaa vain pois täältä: sellaista se on ollut viime vuodet, häneltä on kokonaan hiipunut kipinä ja mielenkiinto.

Kun Sanna luo silmäyksen paikalle, kalasääski lehahtaa lentoon ison laatikkomaisen kapistuksen yltä, joka kököttää korkean puutolpan päässä kalkkilouhoksen toisella puolen.

”Tuolla on valvontakamera.”

Bernard siristää silmiään.

”Onko kukaan lukenut sen koodia?” Sanna kysyy. ”Ottanut selvää, mihin kuvattu aineisto tallennetaan?”

”Mitä? Sehän on vain jäänyt kesän uimakaudelta. Ei se ole päällä.”

”Jos se sattuisi olemaan päällä, siitähän näkisi tarkalleen mitä tapahtui.”

”No voi... Et voi olla tosissasi?”

”Ja muuten, oletteko löytäneet mitään jäähyväiskirjettä tai viestiä? Jos hän tappoi itsensä, hänhän on voinut jättää jälkeensä jotain minkä haluaa jonkun löytävän.”

”Ei mitään.”

”Eikä matkapuhelinta?”

Bernard huokaisee päätään pudistellen.

”Oletko sinä tai joku muu katsonut hänen Facebook-sivuaan? Instagramia? Tai muuta?”

”Kävimme läpi kaikki sosiaaliset mediat, kun hänen äitinsä tuli. Tai no, hän näytti. Ei päivityksiä kahteen päivään, ei johtolankoja. Eikä juuri yhtään ystävääkään, jos niikseen tulee. Surulista.”

Sanna vaikenee ja miettii. ”Mutta onko kenelläkään perheestä rikosrekisteriä? Otitteko selvää siitä?”

Bernard huokaisee taas, entistäkin ärtyneempänä ja turhautuneempana. Sitten hän tuuppaa muistilehtiönsä Sannan rintaa vasten, käärii hihansa ja häipyä tolपालle, johon kamera on asennettu. Perille päästyään hän seisahtuu katselemaan tolppaa pitkin kulkevia ruosteisia rautatikkaita ennen kuin käy kiinni ja kampeaa itsensä ylös.

”No niin, kuvasin nyt sen koodin. On kyllä pirun hieno juttu kun pääsee eroon sinusta”, hän sanoo vinosti hymyillen palatesaan.

”Anteeksi?”

He kääntyvät katsomaan. Kolmikymppinen nainen seisoo etukumarassa huuli auki ja katselee heitä kysyvästi.

”Sanna Berling?” Nainen ojentaa kätensä. ”Eir Pedersen. Uusi työparisi.”

Eläkkeelle siirtyvän Bernardin korvaajaksi tuleva nainen ei näytä yhtään siltä kuin Sanna oli odottanut. Hän näki mielessään sliipatun ja huolitellun byrokraatin. Eir näyttää pikemminkin siltä kuin nukkuisi siltojen alla, rikki revityn muuttolaatikon päällä. Ahavoituneena ja jonkinlaisen sisäisen kiihkon vallassa hän tömistää vuoroin toista, vuoroin toista jalkaansa. Kaiken taustalla näkyy jotain ylimielistä.

Hän luo silmäyksen ympäristöön, kun ruumisauton ovet suljetaan Mia Askarin perään ja auto köröttelee tiehensä. Bernard menee heti omaan autoonsa mököttämään. Sanna miettii, kysyäkö Eiriltä, mitä tämä oikeastaan tekee täällä jo tänään, kun työt alkavat vasta huomenna, mutta pysyy vaiti jottei tarvitsisi puhua. Kun he juttelivat puhelimesta pari viikkoa sitten, Eir oli kuulostanut rauhalliselta, mutta nyt hän näyttää olevan kaikkea muuta. Hän kävelee ripein askelin, likaisten kenkien nauhoja ei ole solmittu kunnolla ja hän on vielä töhrinyt ne johonkin, tai sitten se on kuivunutta suolavettä.

Mantereella toimiva esimies oli kylläkin sanonut, että Eir Pedersen ”ei koskaan pysy aloillaan”, mutta jätti mainitsematta, että nainen näyttäisi olevan pakkopaidan tarpeessa. Sen sijaan hän totesi, että Eir on tunnetun lakimiehen ja diplomaatin tytär. Luultavasti lieventääkseen järkytystä, kun tämä viimein saapuisi. Ikään kuin sekasortoinen vaikutelma hälväisi yhtään siitä, että hänet oli ensin kuvitellut mielessään huolitelluksi nuoreksi, jonka työhuoneessa oli kalliit, tummat mahonkihuonekalut ja raskaat samettiverhot.

”Toivottavasti sinua ei haittaa että tulin”, Eir sanoo. ”Ajoin

asemalle ja siellä sanottiin, että olet täällä. Lainasivat autonkin, joten tuumin sitten, että hittojako tässä, tiedäthän?”

”Luulin että tulit eilen muuttokuorman kanssa.”

”Niin?”

”Aika erikoista aloittaa uudessa paikassa sunnuntaina, kun voisi odottaa huomiseen.”

Eir ei vastaa.

”Eikö sinun pitänyt ensin jotenkin esittäytyä asemalla?” Sanna jatkaa.

”Esittäydyn sitten huomisaamuna. Ai jaa, ei rikospaikkatutkijoita”, Eir sanoo. ”Itsemurha vai?”

”Todennäköisesti.”

”Kertoivat asemalla, että se oli nuori tyttö.”

Sanna nyökkää.

”Pitäisikö minun tehdä jotain?” Eir kysyy.

”Siitä voidaan puhua huomenna.”

”Mutta olisi pirun kiva tehdä jotain *nyt*. On jotenkin latautunut olo.” Hän kuopii maata toisella jalallaan. Sanna ei ole huomaavinaan häntä.

”Tai sitten voisit antaa minun vilkaista papereitasi, niin että voin katsoa muita tutkintoja, jotka ovat avoinna?” Eir jatkaa.

Sanna huokaisee pettyneenä räjäiseen, innokkaaseen ja hie-man käsittämättömäänkin olentoon, joka ravaa hänen rinnallaan autolle päin.

”Mitä nyt?” Eir virnuilee ärsyttävästi. ”Pelkäätkö että tallustelen tänne ja teen asiat paremmin kuin sinä, vai?”

”En. Mutta minulla ei ole juuri nyt aikaa pitää sinulle seuraa.”

”Anteeksi kuinka?”

”Otin sinusta selvää, kun sain kuulla että tulisit Bernardin tilalle. Yläluokkaa. Sisäoppilaitoksesta. Ikävystynyt ja hankala. Poliisikorkeakoulu. Ikävystynyt ja vaikeasti työllistettävissä mitä

parhaimmista tuloksista huolimatta. Keskusrikospoliisi. Ikävystynyt eikä osaa tehdä yhteistyötä.”

Eir huokaisee turhautuneena. ”Älä viitsi”, hän sanoo. ”Eikö me voitaisi vaikka mennä kahville, jutella ja vähän tutustua?”

”Nähdään huomenna.”

”Perhanan akka”, Eir jupisee hänen peräänsä, kun hän menee autolle.

”Mitä sanoit?” Sanna kääntyy.

”En mitään.”

Avatessaan auton ovea Sanna kertoo mielestään kaikki kehut, joita Eirin esimies oli tästä ladellut. Antaa olla, hän miettii.

”Ihmettelin vain, miksi sitten valitsit minut”, Eir kysyy ja tulee hänen rinnalleen. ”Meinaan vain, jos kerran tiesit jo tuon kaiken?”

”En minä valinnutkaan.”

”Mitä tarkoitat?”

”En minä sinua *valinnut*.”

”Etkö?”

”En. Ei ollut muita hakijoita.”

Eir naurahtaa.

”Vai niin, onko se sitten hauskaa?”

”On, sillä en minä hitto etsinyt täältä mitään töitä. Pomo sen teki. Sanoi vain lähettäneensä hakemukseni tänne. Se kusipää ei ikinä tykännyt minusta.” Hän tulee katumapäälle heti sanottuaan sen.

Sannan kasvoille leviää tyytyväinen hymy. ”Eikö?” hän sanoo. ”Miten ihmeessä hän ei sinusta tykännyt?”

Eir rummuttaa reittäen tahdissa toisella kädellä. ”Mietin vain yhtä juttua”, hän sanoo.

”Niin?”

”No, jos tämä oli itsemurha, niin miten tyttö tuli tänne? Täällä

ei näy polkupyörää eikä mitään, ja täältäähän on hemmetisti matkaa isolle tielle.”

Sanna nyökkää. Kalkkilouhusta ympäröivä metsä näyttää äkkiä sekä syvältä että pimeältä. Ennen kaikkea se on sankka ja läpitunkematon. Ainoa louhokselle johtava metsätie on pitkä, ja jalan tänne olisi kulunut melkoisesti aikaa. Hän ottaa matkapuhelimen käteen.

”Niin, minä täällä”, hän sanoo kun Bernard vastaa. ”Pahoitelen, mutta sinun pitää kääntyä ja tulla takaisin. Täällä pitää tehdä etsintöjä. Tytönhän on täytynyt tulla tänne jollain tavalla. Pyydä Jon takaisin tänne, tai kenet vain saat kiinni. Ja soita sitten minulle.”

Eirin hartiat ovat jännittyneet ja posket punoittavat kylmästä, kun Sanna lopettaa puhelun.

”Tule.”

”Minne mennään?” Eir kysyy yllättyneenä ja hymyilee.

”Olin ajatellut hoitaa tämän itse. Mutta ota autosi ja seuraa minua.”

On kuin joku ampuisi Lara Askaria päähän. Kuin hänen ruumiinsa särkyisi pirstoiksi siistissä eteisessä, kun Sanna ja Eir pyytävät häntä tulemaan tunnistamaan tyttärensä. Hän on pitkänhuiskea, ja hänellä on kauniit kasvot. Samanlaiset tulenpunaishuiset hiukset kuin Mialla ja kylmän siniset silmät. Mutta viesti saa koko hänen olemuksensa kalpenemaan. Hän lyyhistyy lattialle, eivätkä he saa hänestä irti sanaakaan, ennen kuin ensihoitajat tulevat. Kun he auttavat hänet ulos, hän kuiskaa: ”Ethän sinä voi tarkoittaa *heitä*.”

3.

Kello on vähän yli viisi aamulla, kun matkapuhelin soi. Ennen kuin Sanna herää kokonaan, hän kuulee itsensä huutavan: ”Ei!”

Puhelin ei kuitenkaan hellitä, ja hän hapuilee sitä kädellään. ”Niin?” hän vastaa unisena. ”Okei, lähden sinne.”

Hän nousee sängyltä, hapuilee pimeässä tiensä vaatetelineen luo ja sytyttää valon huteraan lattialamppuun. Vaatetelineestä roikkuvat kolmet mustat housut ripustimissaan, ja lattialla on kolmet mustat buutsit. Hän kiskoo esiin kassin ja poimii siitä uuden mustan T-paidan, joka on vielä muovipakkauksessa.

Tuolilla lojuu avaamattomia laskuja ja viranomaisten kirjeitä, joista yksi on kunnalta. Hän tietää jo, mitä siinä sanotaan. Hän sai ensimmäisen kirjelmän pari kuukautta sitten. Autotallia ei saa käyttää asuntona, ja hänen pitää vahvistaa, ettei hän asu siellä.

Hän huomaa tuijottavansa Erikin pientä peiliä. Se on niitä harvoja esineitä, jotka hän on pitänyt tulipalon jälkeen. Tuli nielaisi lähes kaiken, ja hänen ja Patrikin suurella vaivalla yhdessä kunnostamasta talosta jäi jäljelle pelkkä palanut kuori. Se ei ollut ensimmäinen kerta, kun tekijä, pyromaani Märten Unger, sytytti tuleen talon, jossa asui lapsia.

Sanna hieroo kasvojaan ja kääntää peiliä niin että se on kuin pitääkin, lasi alaspäin. Kun hän koskettaa sitä, kaipaus on tehdä hänet hulluksi. Patrikin laita on toisin. Suru haalistui jo muutama kuukauden jälkeen. Siinä vaiheessa kun hän sai tietää, että Patrikilta oli jäänyt autotalli, hän oli melkein unohtanut tämän

kasvot. Patrikin testamentin käsittelyssä oli nimittäin sattunut jokin virhe, ja asia huomattiin vasta vuosia hänen kuolemansa jälkeen. Asianajaja otti Sannaan yhteyttä ja antoi hänelle osoitteen. Sanna ei ollut kuullut koskaan puhuttavankaan vanhasta Saabista tai autotallista.

Kun hän saapui tänne ensimmäisen kerran, häntä vastassa oli roskatynnyreitä, jotka tukkivat oven. Hän napsautti ruostuneen lukon auki voimapihdeillä, avasi oven ja tuhannet koiperhoset toivottivat hänet tervetulleeksi. Seiniltä lehahti valtava hyönteispilvi, joka pakeni ulos.

Autotallissa haisi bensiini ja kosteus. Patrik oli maalannut seinille iskulauseita: ”No gods, no masters” ja ”Anarkia on järjestyä”. Niiden vieressä komeili maalaus ympyrän muotoisesta kistasasta, jonka selkä oli kaarella ja hampaat esillä. Sanna tunnisti sen heti: Patrikilla oli ollut tapana raapustella sitä joka paikkaan, paperilapuille ja lautasliinoille.

Rikkinäisellä kirjoituspöydällä lojui useita hänen luonnoksiaan, piirustuksiaan, muistiinpanojaan ja hengenheimolaisilleen kirjoittamiaan kirjeitä. Sekä muutamia eri viranomaisille osoitettuja pitkiä valituskirjeitä, joista osa oli kostunut pilalle, osan nakertaneet jyräjät tai hyönteiset. Iskulauseiden tavoin niistä huokui viha valtaapitäviä kohtaan.

Sanna ei ollut koskaan pitänyt Patrikin anarkistisesta puolesta, edes silloin kun yritti suhtautua siihen huumorilla tai ajatella, että se loi hurmaavan vastakohdan heidän välilleen. Patrik oli sitä paitsi ruvennut viljelemään valtiovihaansa niihin aikoihin kun oli jäänyt työttömäksi ja Sanna oli alkanut odottaa Erikiä. Juuri silloin kun Sanna olisi eniten tarvinnut häntä, mikä synnytti pahoja riitoja.

Mutta kun Erik oli täyttänyt vuoden, Patrik oli äkkiä lakanut piirtelemästä ja kirjoittamasta kaiket yöt, ja päivällis-